

z aluminijem je beryllium. To kovino je našel pred 100 leti nemški kemik Wöhler. Še po svetovni vojni je stal 1 kg berylliuma 700 tisoč Din. Pred 6 leti je 11.200 Din in danes le še 1.120 Din 1 kg.

Kovina chrom 1 kg l. 1874 25.200 Din, danes samo še 112 Din.

Zlato je bilo v vseh časih, kar ga pozna človeštvo, v ceni enako in kot plačilno sredstvo najbolj čislano in upoštevano.

Vrednost srebra se je tekom stoletij spreminjala neprestano.

Mnogo dražji od zlata je platin in stane danes 1 kg platina od 12.600 Din do 28 tisoč. Platina rabijo zelo veliko v elektrotehnični industriji in pa zlatarji.

Najbolj dragocena in najbolj redka kovina je radij. 1 gram radija bi prišel na 7 milijard Din. Na celem svetu je vsega radija komaj za eno čajno žličko.

*

Najbogatejše delniške družbe na svetu.

Vsakdo bi pričakoval, da je najbogatejša delniška družba v Ameriki, v svetu dolarjev, a ni res. Severna Amerika je sedež po številu največ bogato založenih delniških družb, a največja glede denarnega premoženja je v Nemčiji. Vse železnice v Nemčiji so v rokah delniške družbe državnih železnic, ki razpolaga s kapitalom 336 milijard Din.

Druga največja delniška družba je v Kanadi, ki ima v posesti vse kanadske železnice, izvemši one, ki spadajo pod družbo »Canadian Pacific«. Kanadska družba se imenuje »Canadian National Railways« in znaša njen kapital 140 milijard Din.

Za pride železniška družba Združenih ameriških držav »Pennsylvania Railroad Co« 74.2 milijard Din kapitala.

Vse druge delniške družbe na svetu, ki so posestnice železnic v raznih državah, so znatno manjše od zgorajnjih.

Družba, ki drži v rokah mandžursko železnico, za katero se sedaj prepirajo Rusi in Kitajci, poseda le 14 milijard Din kapitala.

Za železnico prideta telefon in brzo-

jav. Tozadevno največja delniška družba s 112 milijardami kapitala se zove »American Telephon-Telegraf Co«. Tej družbi pripada 98 odstotkov vseh telefonskih in brzojavnih postaj v Združenih državah.

Na kapitalu 89.6 milijard Din je pozidan ameriški jekleni trust. Ena največjih ameriških delniških družb bi bila Rockefellerjeva »Standard Oil Company«, a je danes razdeljena že na 16 poddružb, ki pa imajo le malo stikov z glavno družbo. Radi razcepljenosti je nemogoče, določiti skupno glavnico.

Za oljem pridejo v Ameriki avtomobili in elektrika. Na teh dveh poljih največji delniški družbi sta: za izdelovanje avtomobilov »Ameriški Ford« s kapitalom 32.2 milijard Din, za elektriko »General Electric Company« v New Yorku s 14 milijardami kapitala in je v tej stroki največja na celem svetu.

V zgorajnem smo našli le največje delniške družbe. Takih s 14 milijardami kapitala je vse polne še v Ameriki, Angliji, na Francoskem in po Nemčiji.

*

Razstava grozovitosti.

V Berlinu so sedaj otvorili razstavo nekdanjih tujskih legij. (Tujske legije vzdržujejo po največ Francozi in Angleži za varstvo kolonij.) Berlinska razstava ima namen, današnjemu občinstvu naslikati življenje legionarjev in ljudi odvrčati od vstopa v legije. V francoskih tujskih legijah je služilo v zadnjem času največ Nemcev in Slovanov. Na razstavi so razni bivši legionarji ki so pripravljeni obiskovalcem razložiti: službo, delo in kazni v tujski legiji, nadalje boleznimi in možnost pobege. Predavanja spremljajo skioptične slike.

Danes ne služijo v tujskih legijah le kaznjenci, ampak brezposelnost in nevednost sta potisnili v legije toliko najboljših moških.

Nekaj nezaslišanega so kazni, ki doletijo legionarja za vsako malenkost. Za kazen mora teči v polni opremi in s 40 funti prtljage na hrbtnu. Tekanje se vrši po cele dneve, 8 ur po od solnca razbeljenem dvorišču kasarne in to vedno 50 minut neprenehoma z odpočitkom 10 minut. Ako se kateri zgrudi od onemoglosti, ga poltjejo z mrzlo vodo in zaprejo v celico, dokler se ne zave in mora zopet v tek.

Najhujše kazni doletijo one legijo-

narje, ki morajo služiti v kazenskih kolonijah. Nekaj navadnega je za te reveže zvezanje v skrivljenem stanju in to traja po več dni. Sključeno zvezanega vržejo na od solnca razbeljeni pesek v puščavi. Ali kaznjene si mora izkopati v pesek na globočino vedno ožjo luknjo, tako, da je na dnu jedva še prostora za dve stopali. V to luknjo pahnejo obsojenca in mora v njej stati 14 dni do 4 tedne. Ako prestopi grozno kazen, je pozneje itak popolnoma strn na telesu in duši.

Legionarja, ki pobegne, navadno ustrelje, ako ga dobijo. Na usmrtilcev beguncev so razpisane nagrade. Običajno je tudi, da zalotenemu beguncu preganjalec odreže glavo, jo pokaže vojaški oblasti in prejme izplačilo razpisane svote. Ako je legionar odslužil v tujski legiji francoske kolonije 5 let, kakor se je zavezal pri vstopu, dobi za odpustnico: eno obleko, par škornjev in mora takoj zapustiti meje francoske ali angleške države.

Po vojni je zašlo v tujske legije več slovenskih fantov, ki so pripovedovali po povratku grozne doživljaje. Za usodo tujskih legionarjev bi se moralo zavzeti Društvo narodov!

*

NAŠA DRUŠTVA

Mladeniški tabor v Jeruzalemu. V nedeljo, 1. septembra, je velik mladeniški tabor v Jeruzalemu za velikonedeljsko in ljutomersko dekanijo. Začetek ob pol 10. uri. Cerkevni govor bo imel ter slovesno sveto mašo daroval prevz. g. pomožni škof dr. Tomažič. Na mladeniškem zborovanju govori predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec o Katoliški akciji v smislu sv. Očeta. Dr. Janžekovič, kaplan pri Sv. Miklavžu, ima poročilo o točki »Laiško apostolstvo in katoliški mladeniči«. Nastopijo kot govorniki tudi mladeniči, ki bodo govorili v imenu stanovskih in prosvetnih mladeniških organizacij.

Fantovski tabor pri Sv. Andražu v Halozah. V nedeljo, 25. avgusta, se vrši že napovedani tabor pri Sv. Andražu v Halozah. Začetek ob 10. uri. Cerkevni govor ima predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec, ki govori tudi na izven-cerkvenem zborovanju. Profesor Vesenjak bo razpravljal o gospodarskem delu mladinskega prosvetnega programa. Nastopili bodo tudi govorniki iz vrst mladine. Mladeniči iz Haloz in z gornjega Dravskega polja, udeležite se svojega shoda

Koroško orlovsko okrožje. Kakor vsako leto, tako tudi letos priredi koroško orlovsko okrožje svojo celodnevno okrožno prireditev, ki se vrši v nedeljo dne 11. avgusta tega leta v St. Janžu pri Dravogradu. Prireditev bode tudi v zvezi z obletnico velikega deklaracijskega zborovanja, ki se je vršilo v St. Janžu meseca aprila 1918, kjer so, kakor znano, navalili nemški kmetarji s kamenjem in gorjačami na slovenske zborovalce. Kakor je soditi po predpripravi, bode prireditev ena izmed najlepših in največjih v tem letu v tukajšnji okolici. Med občinstvom samim je opaziti že precej zanimanja za to prireditev, ki je prva te vrste v St. Janžu. Spored prireditve je naslednji: Ob tričetrti na osem sprejem članov in gostov na postaji, nato skušnja. Ob 10. uri cerkveni govor in slovesna sveta maša. Po maši obhod, in nato obed. Ob dveh slovesne večernice. Ob treh telovadni nastop članov, članic in obojega naraščaja na župnijskem vrtu. Za polovično orlozje je zaprošeno. Vabimo vse prijatelje orlovstva posebno v okolišju tukajšnjega okrožja kakor tudi od drugod, da v čim večjem številu posetijo to našo prireditev. Nihče od naših prijateljev ne sme ostati ta dan doma, temveč vsi do zadnjega v St. Janž na orlovsko prireditev, pa tudi če bi deževalo. Zakaj prireditev se bo vršila ob vsakem vremenu.

Sv. Jurij od Ščavnici. Ker mi nismo tako pridni, da bi bolj marljivo dopisovali v časopise, bi utegnil kdo meniti, da se pri nas sploh nič novega ne zgodi. Toda tudi pri nas je nekaj novega; če drugega ne, pa novo poslikana cerkev, ki jo bo kmalu dovršil ljutomerski slikar g. Čeh. — V nedeljo 11. avgusta pa bo Bralno društvo imelo v uti g. Pergerja veliko tombolo s številnimi in lepimi dobroti. Glavni dobiček je pohištvo iz trdega lesa (6 kosov) vredno 2000 Din. Pridite si po srečo!

Braslovče. V nedeljo 28. julija je Katoliško prosvetno društvo proslavilo zlatomašniški jubilej sv. Očeta. Po kratkem uvodnem predavanju je govornik pokazal številnemu občinstvu Pija XI., njegovo življenje in delo v skioptičnih slikah. Uprizorila se je lepa dramatska slika s petjem »Sveto leto« v kateri se mladina pokloni sv. Očetu. Priredna slovesnost se je zaključila s papeško himno